

ПЛАН ЗАХОДІВ

зі створення безбар'єрного простору
в релакованій Бердянській міській територіальній громаді
на 2026-2027 роки

Вступ.

Відповідно до Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю. Водночас перед громадянами Бердянської міської територіальної громади, які виїхали, стоїть низка бар'єрів у реалізації своїх прав, отриманні доступу до публічних послуг та повноцінній участі у культурному, політичному та суспільному житті.

Відсутність безбар'єрного середовища не лише створює проблеми, але й призводить до загального погіршення добробуту кожного мешканця громади.

Існують проблеми із забезпеченням доступу до інфраструктури (як фізичної, так і цифрової), а також у кожній сфері життя мешканця громади, зокрема ускладнений доступ до громадського транспорту та об'єктів фізичного оточення, відсутня належна адаптація інформації, вебсайтів і мобільних застосунків для всіх громадян, існує суспільне несприйняття, бар'єри у доступі до освіти та роботи.

З 2021 року на національному рівні в Україні діє Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366-р (далі - Стратегія), спрямована на визначення ключових проблем та формування рішень для їх розв'язання / мінімізації.

Стратегія передбачає залучення органів місцевого самоврядування для досягнення її стратегічних цілей та завдань, у тому числі, шляхом забезпечення розроблення та прийняття «планів сталої міської мобільності» у громадах з урахуванням інклюзивності та принципів сталої міської мобільності, а також програм доступності та інклюзивного розвитку територій населених пунктів та забезпечення їх прийняття у вигляді нормативно-правових актів місцевого самоврядування.

Питання створення безбар'єрного середовища для осіб з інвалідністю, розвитку молоді, захисту прав людини, подолання нерівності (у тому числі гендерної) є також нагальними й для Бердянської громади.

Водночас у Бердянській громаді відсутній комплексний документ, який би визначав бачення та напрями ініціатив для усунення бар'єрів у різних сферах життя, підвищення спроможності та незалежності громадян, розширення можливостей і забезпечення рівних прав для усіх категорій мешканців.

Саме тому розроблено План заходів зі створення безбар'єрного простору в релакованій Бердянській міській територіальній громаді на 2026 - 2027 роки, який ґрунтується на таких нормативно-правових актах:

- Указі Президента України від 03 грудня 2020 року № 533/2020 «Про забезпечення створення безбар'єрного простору в Україні»;
- Конвенції про права осіб з інвалідністю;
- Законі України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»;
- Національній стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, затвердженій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366-р;
- Комунікаційній стратегії щодо створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, схваленій розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2024 року № 1301-р.

Визначення проблем, на розв'язання яких спрямований План заходів.

Серед бар'єрів, що найбільше впливають на якість життя мешканців, є:

- складнощі у працевлаштуванні;
- проблеми інфраструктури;
- труднощі, пов'язані з похилим віком.

Основними напрямками, на яких необхідно зосередитися, є:

- зміна поведінки суспільства у ставленні до різних соціальних груп;
- створення адаптованого середовища;
- забезпечення доступності освіти та працевлаштування.

Зростання кількості осіб з інвалідністю внаслідок воєнних дій на території України створює нові виклики для Бердянської громади. Важливо не лише забезпечити доступність фізичного середовища, а й змінювати ставлення суспільства до маломобільних груп населення, сприяючи формуванню інклюзивної культури.

Враховуючи викладене, Бердянській громаді необхідно активно вживати заходів для створення умов безбар'єрності для всіх груп населення.

Мета Плану заходів.

Метою Плану заходів є створення безперешкодного середовища для всіх груп населення, забезпечення рівного доступу всім групам населення до фізичного оточення, транспорту, інформації та зв'язку, інформаційно-комунікаційних технологій і систем, а також до інших об'єктів та послуг.

Стратегічні напрями Плану.

Реалізація Плану заходів здійснюється за такими стратегічними напрямками, цілями та завданнями.

1. Напрямок «Фізична безбар'єрність».

Цей напрям є ключовим для Бердянської міської територіальної громади, враховуючи її релокацію у місто Запоріжжя. Основні зусилля спрямовуватимуться на створення безперешкодного доступу до об'єктів фізичного оточення, що передбачає інфраструктурну модернізацію через пристосування будівель, споруд, об'єктів благоустрою до потреб маломобільних груп населення та інших осіб, які потребують створення умов доступності, а

саме: доступ до гуманітарного штабу Бердянської міської військової адміністрації що включає: сектор з питань ветеранської політики; територіальний центр соціального обслуговування; центр комплексної реабілітації для дітей з інвалідністю; Бердянський центр соціальних служб, відділ муніципальних послуг виконавчого комітету Бердянської міської ради, управління праці, соціального захисту населення, відділу освіти, відділу молоді та спорту, відділу охорони здоров'я Бердянської міської ради. Крім того, передбачається інформаційно-аналітична підтримка шляхом регулярного моніторингу та оцінки рівня фізичної доступності зазначених об'єктів.

2. Напрямок «Інформаційна безбар'єрність».

Враховуючи культурне різноманіття та багатомовність міста Запоріжжя, цей напрям спрямований на забезпечення вільного доступу до інформації для всіх мешканців незалежно від їхніх мовних, сенсорних чи когнітивних особливостей. Основні зусилля спрямовуватимуться на популяризацію різноманітних форматів інформації, зокрема впровадження шрифту Брайля, великошрифтового друку, аудіодискрипції, перекладу жестовою мовою, субтитрів, форматів простої мови та легкого читання, а також засобів альтернативної комунікації у всіх сферах публічного життя. Не менш важливою є навчально-просвітницька діяльність, що передбачає підвищення обізнаності посадових осіб виконавчих органів Бердянської міської ради, закладів культури, освіти та соціальної сфери щодо створення доступної інформації.

3. Напрямок «Цифрова безбар'єрність».

В умовах розвитку цифрового суспільства важливо, щоб жоден мешканець Бердянської громади не був виключений з цифрового простору. Цей напрям передбачає впровадження технологічних рішень, таких як адаптація вебсайтів, мобільних додатків та онлайн-сервісів Бердянської міської ради та її виконавчих органів до потреб різних користувачів; забезпечення їх доступності для людей з інвалідністю. Важливим компонентом є популяризація цифрової освіти через реалізацію програм з навчання цифровій грамотності різних вікових груп з особливим фокусом на осіб похилого віку та осіб з інвалідністю.

4. Напрямок «Суспільна і громадянська безбар'єрність».

Цей напрям має на меті зміну суспільної свідомості та формування культури поваги до різноманітності та інклюзії в Бердянській громаді. Ключові заходи включають активізацію просвітницької діяльності через проведення інформаційних кампаній та публічних заходів, спрямованих на формування толерантного ставлення до різних соціальних груп, розвінчування стереотипів та упереджень. Важливим є залучення громадськості до процесів прийняття рішень шляхом забезпечення участі представників різних соціальних груп, включаючи маломобільні групи, у розробці та реалізації міських програм та проектів.

5. Напрямок «Освітня безбар'єрність».

Для Бердянської міської територіальної громади з потужним освітнім потенціалом, важливо створити освітнє середовище, вільне від будь-яких бар'єрів, що забезпечує рівні можливості для навчання та розвитку кожної людини впродовж життя. Напрямок передбачає забезпечення інклюзивної освіти на всіх рівнях через створення необхідних умов для навчання дітей та дорослих з різними освітніми потребами в закладах освіти різних типів та рівнів. Додатково передбачається проведення навчальних та інформаційно-інклюзивних кампаній, спрямованих на підвищення кваліфікації педагогічних працівників з питань інклюзивної освіти та поширення кращих практик інклюзії.

6. Напрямок «Економічна безбар'єрність».

Створення умов для економічної незалежності та самореалізації осіб з інвалідністю є важливим аспектом безбар'єрності. У цьому напрямі заходи зосереджуються на налагодженні комунікації між Бердянською міською радою, бізнесом та закладами освіти для створення партнерства, що сприятиме покращенню якості професійної підготовки та перекваліфікації осіб з інвалідністю з урахуванням потреб ринку праці та принципів доступності. Також передбачається впровадження принципів доступності на ринку праці, зокрема стимулювання роботодавців до створення інклюзивних робочих місць, адаптації робочого простору та забезпечення розумного пристосування для працівників з інвалідністю.

Очікувані результати.

Очікуваним результатом реалізації заходів Плану заходів є визначення та суспільна підтримка стратегічного курсу Бердянської громади у сфері створення безбар'єрного простору, послідовна реалізація якого дасть можливість кожній людині:

- отримати безперешкодний доступ до об'єктів фізичного оточення;
- отримувати інформацію у найзручніший спосіб;
- Отримати зручний доступ до цифрових та традиційних державних і соціальних послуг;
- отримати рівні умови участі у всіх сферах життя суспільства;
- отримати умови та рівні можливості для занять фізичною культурою та спортом;
- отримати рівні умови та можливості для культурного (мистецького) та/або креативного вираження, провадження культурної діяльності; доступу до культурних послуг, культурних цінностей, культурної спадщини та інформації про них;
- брати участь у громадській діяльності;
- отримати рівні можливості та вільний доступ до освіти;
- отримати рівні умови та можливості у сфері зайнятості, а також заняття підприємництвом.